

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО
НЕПОДКУПНОСТИ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

INSPECTORATUL DE INTEGRITATE

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

**ACT DE CONSTATARE
nr. 292/15**

mun. Chișinău

15.09.2021

Inspectorul de integritate al Inspectoratului de integritate din cadrul Autorității Naționale de Integritate Olga VIZITIU, examinând materialele dosarului de control privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților inițiat în privința dlui Diacov Dumitru, ex-deputat în Parlamentul Republicii Moldova, identificat prin IDNP [REDACTED] cu domiciliu în [REDACTED], în temeiul *art. 19 și art. 35 din Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (în continuare Legea nr. 132/2016)*, a întocmit prezentul act de constatare, prin care,

CONSTATĂ:

Circumstanțele cauzei și materialul probator administrat

La 28.12.2020 în cadrul Autorității Naționale de Integritate (*în continuare Autoritatea*) a fost înregistrată sesizarea nr. 04-15/913 care, la 13.01.2021 a fost repartizată aleatoriu spre verificare prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor în temeiul *alin. (1), art. 30 din Legea nr. 132/2016*.

Potrivit sesizării, dl Diacov Dumitru a încălcat regimului juridic al incompatibilităților generat de exercitarea simultană a mandatului de deputat în cadrul Parlamentului Republicii Moldova și a funcției de președinte în cadrul Fundației pentru Democrație și Progres.

Verificând sesizarea sub aspectul respectării condițiilor de formă și conținut, inspectorul nu a identificat circumstanțe care ar împiedica examinarea celor sesizate în ordinea procedurii prevăzute de *Legea nr. 132/2016* ținând cont de prevederile *Codului Administrativ*.

În cadrul verificării prealabile, s-a stabilit că cele invocate în sesizare sânt întemeiate fiind susținute de datele din declarațiile de avere și interese personale depuse de către dl Diacov Dumitru.

În temeiul *alin. (1), art. 31 și alin. (1)-(2), art. 37 din Legea nr. 132/2016*, la data de 27.01.2021 prin *procesul-verbal nr. 42/15/I* a fost inițiat controlul privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților în privința dlui Diacov Dumitru.

Prin scrisoarea nr. 04-15/334 din 29.01.2021, dl Diacov Dumitru a fost informat despre inițierea în privința sa a controlului privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților și despre drepturile garantate de *art. 33 al Legii nr. 132/2016*.

Inspectorul de integritate reține că regimul juridic al incompatibilităților se aplică categoriilor de subiecți ai declarării specificați la *art. 3 al Legii nr. 133 din 17.06.2016 privind declararea averii și intereselor personale (în continuare Legea nr. 133/2016. Conform lit. a), alin. (1) al art. 3 din Legea nr. 133/2016 și Anexei la Legea nr. 199 din 16.07.2010*, subiecți ai declarării averii și a intereselor personale, sânt deputații în Parlamentul Republicii Moldova.

Potrivit *art. 16 din Legea nr. 133/2016*, subiectul declarării se află într-o stare de incompatibilitate în cazul în care pe lângă funcția publică sau de demnitate publică deține/exercită simultan o altă funcție, calitate sau activitate, fapt care este interzis prin Constituția Republicii Moldova și/sau prin alte acte legislative.

Conform *art. 70 din Constituția RM: „calitatea de deputat este incompatibilă cu exercitarea oricărei alte funcții retribuite, cu excepția activității didactice și științifice. Alte incompatibilități se stabilesc prin lege organică”*, iar în condițiile *lit. d), art. 3 din Legea nr. 39/1994 despre statutul deputatului în Parlament, mandatul deputatului este incompatibil cu exercitarea oricărei alte funcții remunerate, inclusiv a funcției acordate de un stat străin sau organizație internațională, cu excepția activității didactice și științifice desfășurate în afara programului stabilit de Regulamentul Parlamentului.*

Așadar, legea instituie un termen de prescripție pentru eliminarea situației de incompatibilitate în sensul *art. 5, alin. (1) din Legea nr. 39/1994* potrivit căruia, deputatul care se află în unul din cazurile de incompatibilitate prevăzute la *art. 3* va demisiona, în termen de 30 de zile de la data validării mandatului, din funcția incompatibilă cu mandatul de deputat. Dacă deputatul care se află în unul dintre cazurile de incompatibilitate nu a respectat condițiile menționate la *alin. (1)*, mandatul lui încetează de drept la expirarea termenului prevăzut la *alin. (1)*.

În caz contrar, Constituția prevede expres la *art. 69 alin. (2)* că, în caz de incompatibilitate calitatea de deputat încetează, iar Curtea Constituțională s-a expus în *Hotărârea nr. 21 din 24 iunie 2015 (dosar nr. 1b/2015)*, precum că: *[... norma legală, potrivit căreia deputatul este suspendat din funcția incompatibilă cu mandatul dacă nu îndeplinește acțiunile necesare în vederea înlăturării incompatibilității, contravine prevederilor constituționale ale art. 69 alin. (2), care stabilesc expres că efectul unei asemenea situații este încetarea calității de deputat, și nu viceversa...]*. Prin aceeași hotărâre Curtea reține că *[... în sensul articolelor 69 alin. (2) și 70 alin. (1) și (2) din Constituție: - Până la expirarea termenului prevăzut de lege pentru încetarea situației de incompatibilitate, deputatul va opta între mandatul de deputat și funcția care generează incompatibilitatea, demisionând din una dintre funcții...]*.

Respectiv, în scopul stabilirii perioadei de verificare și a statutului subiectului, au fost accesate date care atestă deținerea calității de subiect al declarării, precum și a deținerii/exercitării unei funcții/calități care generează starea de incompatibilitate.

Astfel, dl Diacov Dumitru a exercitat mandatul de deputat în Parlamentul Republicii Moldova din 20.03.2019 (în temeiul *Hotărârii Curții Constituționale din 09.03.2019 privind confirmarea rezultatelor alegerilor pentru Parlamentul Republicii Moldova din 24 februarie 2019 și a Decretului Președintelui RM nr. 1137 din 20.03.2019 privind convocarea Parlamentului nou-ales*), iar anterior din 09.12.2014 (în temeiul *Hotărârii Curții Constituționale nr. 29 din 09.12.2014 privind confirmarea rezultatelor alegerilor pentru Parlamentul Republicii Moldova din 30 noiembrie 2014 și validarea mandatelor deputaților aleși*). La 23 iulie 2021, acesta și-a încetat mandatul de deputat, în temeiul *Hotărârii Curții constituționale nr. 20 din 23 iulie 2021 privind confirmarea rezultatelor alegerilor pentru Parlamentul Republicii Moldova din 11 iulie 2021*. Or, reieșind din prevederile *alin. (6), art. 2 din Legea nr. 39/1994 despre statutul deputatului în Parlament (în continuare - Legea nr. 39/1994)*, calitatea de deputat încetează la data întrunirii legale a Parlamentului nou ales.

Potrivit informației generate de sistemul informațional *E-integritate* și a *registriului informațional de stat al Serviciului Fiscal de Stat și a Extrasului din Registrul de stat al persoanelor juridice, a răspunsului ASP, precum și a Fundației pentru Democrație și Progres*, s-a stabilit că dl Diacov Dumitru este înregistrat în calitate de Președinte al Fundației pentru Democrație și Progres, iar Fundația respectivă desfășoară genul de activitate înregistrat în CAEM Rev-2 cu nr. 91.33 (clasa 94.99) - alte activități asociative, neincluse în alte categorii.

Ținând cont de faptul că în perioada 09.12.2014 - 20.03.2019 și 20.03.2019 - 27.01.2021 (data inițierii controlului), dl Diacov Dumitru a exercitat două mandate consecutive de deputat, inspectorul de integritate a solicitat informații pentru fiecare mandat în parte, pentru a diviza începutul curgerii termenului de soluționare a situației de incompatibilitate generate de mandatul de deputat, care a început a curge pentru prima dată din 30.05.2017 (*alegerea în calitate de Președinte a Fundației*) și apoi din 20.03.2019 (*validarea mandatului de deputat*), iar examinarea incompatibilității a fost tratată prin prisma reglementărilor cu privire la incompatibilitățile instituite pentru funcția de demnitate publică (deputat).

Or, potrivit *art. 20, alin. (1), lit. a) - d), art. 32, alin. (3)-(5) și art. 37, alin. (2) din Legea nr. 132/2016*, precum și în temeiul *art. 22, art. 85 și art. 87 din Codul Administrativ*, inspectorul de

integritatea este competent să investigheze și să stabilească din oficiu aspectele de fapt ale cazului care fac obiectul procedurii fără a se limita la dovezile și afirmațiile participanților, consultă datele Registrelor informaționale de stat, precum și solicită autorităților competente informații și documente necesare desfășurării controlului.

Conform informației furnizate de către *Comisia juridică, numiri și imunități a Parlamentului RM* înregistrate în cadrul Autorității cu nr. 7139 din 11.08.2021 din partea dlui Diacov Dumitru în perioada de exercitare a mandatului de deputat, nu a parvenit nici o declarație despre orice activitate extraparlamentară pe care o continuă să o desfășoare, ori în conformitate cu *art. 6 din Legea nr. 39/1994*, în decursul a 30 de zile de la validarea mandatului deputatul trebuie să declare Biroului permanent orice activitate extraparlamentară pe care va continua să o desfășoare, ori schimbările survenite în activitatea deputatului în timpul exercitării mandatului se aduc la cunoștință biroului permanent în cel mult 10 zile de la data apariției lor.

Potrivit răspunsului Agenției Servicii Publice nr. 977 din 10.02.2021, s-a stabilit că dl Diacov Dumitru a fost este înregistrat în calitate de Președinte al Fundației pentru Democrație și Progres, IDNO 1017620003204 (anterior fiind numită Fundația pentru susținerea Democrației și Parlamentarismului c.f. 1114385 și înregistrată la 27.02.1998), prin Decizia Misterului Justiției nr. 233 din 30.05.2017- până în prezent, în temeiul procesului-verbal al ședinței Consiliului Fundației din 10.05.2017.

Conform *pct. 5-9 din Statutul Fundației pentru Democrație și Progres* înregistrat de către Ministerul Justiției la data de 30.05.2017: „*Președintele Consiliului Fundației este și Președintele Fundației și coordonează activitatea generală a Fundației și o reprezintă în relațiile cu organele de stat și obștești din țară și în străinătate.*”

Reieșind din *pct. 5-10 al Statutului*: „*Președintele Fundației pentru Democrație și Progres are mandatul de 5 ani și este ales de Consiliul Fundației și are următoarele competențe:*”

- *organizează și dirijează activitatea curentă a Fundației, a subdiviziunilor ei și asigură îndeplinirea deciziilor adoptate de către Consiliu;*

- *deschide și închide conturi curente și valutare în instituțiile bancare din țară și în străinătate;*

- *prezidează ședințele Consiliului;*

- *încheie din numele Fundației și semnează fără procură, atât din țară cât și peste hotare, acorduri, contracte, și alte acte permise de legislația în vigoare;*

- *numește și eliberează din funcție personalul angajat, stabilește nivelul de remunerare a muncii în dependență de aportul individual și mijloacele financiare existente, rezolvă alte probleme cu cadrele, inclusiv deplasările lor în republică și străinătate;*

- *adoptă hotărâri privind premiarea angajaților, încasarea pagubelor, cauzate dintre ei și aplicarea sancțiunilor disciplinare;*

- *prezintă Consiliului dările de seamă și bilanțul anual al Fundației;*

- *soluționează alte chestiuni curente;*

- *poate desemna Directorul Executiv al Fundației;*

- *poartă răspundere personală pentru activitatea Fundației și este responsabil de valorile imobile și circulante ale ei.*

Președintele Fundației are dreptul de a lua decizii în formă de ordine și dispoziții în orice domeniu ce ține de activitatea Fundației, cu excepția celor incluse în competența Consiliului și a Directorului Executiv”.

Așadar, inspectorul de integritate a solicitat Fundației pentru Democrație și Progres prezentarea actelor/documentelor privind soluționarea stării de incompatibilitate.

În cadrul controlului, dl Diacov Dumitru a prezentat copia *procurii* de împuternicire a lui [REDACTED], IDNP [REDACTED], semnată la data de 12.05.2017.

Suplimentar, inspectorul de integritate a solicitat Fundației pentru Democrație și Progres prezentarea actelor confirmative care dovedesc angajarea unui Director Executiv (*copia autentificată a Contractului individual de muncă/sau de management încheiat, precum și dovada remunerării corespunzătoare pentru funcția de Director Executiv al Fundației pentru Democrație și Progres*) și

care la rândul său, exercită toate atribuțiile conferite de către Președintele Fundației, precum.

În răspunsul său înregistrat cu nr. 6669 din 28.07.2021, Fundația pentru Democrație și Progres a menționat precum că: „În mod corespunzător în raport cu Directorul executiv al FDP, dl [REDACTAT], nu este aplicabil vreun contract individual de muncă sau de management încheiat în temeiul Ordinului nr. 1 din 20 martie 2018. Astfel, nu există dovezi a remunerării pentru funcția de Director executiv al Fundației pentru Democrație și Progres. În aceeași ordine de idei, vă informăm că dl [REDACTAT] a activat în cadrul FDP anterior datei de 20 aprilie 2018. Anterior datei menționate mai sus dl [REDACTAT] a reprezentat Fundația pentru Democrație și Progres în baza procurii din 12 mai 2017”.

De și, potrivit răspunsului Fundației pentru Democrație și Progres nr. 2842 din 30.03.2021, cu dl Diacov Dumitru nu au fost încheiate careva contracte individuale de muncă în cadrul Fundației pentru Democrație și progres, în același timp, analizând materialele prezentate de către Fundație nr. 6669 din 28.07.2021, s-a stabilit că dl Diacov Dumitru și-a exercitat atribuțiile de Președinte al Fundației în conformitate cu împuternicirile conferite prin Statut, după cum urmează:

- La data de 20.03.2018 prin semnarea Ordinului nr. 1 cu privire la numirea dlui [REDACTAT] în funcție de Director Executiv al Fundației.

- La data de 10.05.2020, prin prezidarea ședinței Consiliului Fundației, unde dl Dumitru Diacov și-a exercitat atribuțiile de Președinte al Fundația pentru susținerea Democrației și Parlamentarismului, în conformitate cu împuternicirile conferite prin Statut - privind chestiunea redenumirii fundației în - Fundației pentru Democrație și Progres și prin procesului verbal al ședinței.

Mai mult ca atât, conform răspunsului Serviciului Fiscal de Stat nr. 2604 din 23.03.2021, s-a stabilit că în perioada exercitării mandatului de deputat în Parlament, dl Dumitru Diacov și-a exercitat atribuțiile de Președinte al Fundației pentru Democrație și Progres, în conformitate cu împuternicirile conferite prin Statutul Fundației: prin semnarea în calitate de conducător și prezentarea Declarațiilor cu privire la impozitul pe venit în perioada 2017-2020.

Potrivit răspunsului B.C. „EXIMBANK” S.A. nr. 5952 din 13.07.2021 s-a stabilit că, în perioada exercitării mandatului de deputat în Parlament, la data de 20.03.2020 și la 26.02.2019, dl Dumitru Diacov și-a exercitat atribuțiile de Președinte al Fundației pentru Democrație și Progres, deținând calitatea de beneficiar efectiv al Fundației, în conformitate cu împuternicirile conferite prin Statutul Fundației: prin dreptul de a deschide și închide conturi curente și valutare în instituțiile bancare din țară, semnarea cererilor, chestionarelor și contractelor.

Ulterior, la data de 05.03.2020, dl Dumitru Diacov și-a exercitat atribuțiile de Președinte al Fundației pentru Democrație și Progres, deținând calitatea de beneficiar efectiv al Fundației, în conformitate cu împuternicirile conferite prin Statutul Fundației: prin dreptul de a deschide și închide conturi curente și valutare în instituțiile bancare din țară și în străinătate.

Punctul de vedere al persoanei supuse controlului

În conformitate cu alin. (3), art. 37 al Legii nr. 132/2016, la 13.04.2021 prin scrisoarea nr. 04-15/1868, dlui Diacov Dumitru i-a fost solicitat prezentarea punctului de vedere.

La 12.05.2021, dl Diacov Dumitru a expediat răspunsul înregistrat cu nr. 4053.

Așadar, inspectorul menționează că a ținut cont de explicațiile relevante cazului și formulate de dl Diacov Dumitru în punctul său de vedere care a menționat că: „Bazându-ne pe materialul probator administrat, și anume scrisoarea Fundației pentru Democrație și Progres nr.1 din 10 martie 2021, adresată Autorității Naționale de Integritate, reiterez că potrivit acesteia: „Fundația pentru Democrație și Progres, al cărui președinte este dl Dumitru Diacov, calitate dobândită la 30 mai 2017, nu deține contracte individuale de muncă în raport cu acesta, mai mult nu are angajați și salariați, activitatea și implicarea în cadrul fundației fiind neremunerată și voluntară. În raport cu președintele FDP nu este aplicabil vreun mandat și nu există contracte de prestări servicii încheiate, rolul său fiind unul mai degrabă onorific. Mai mult ca atât, în acest sens menționez că Autoritatea Națională de Integritate nu poate aduce nici o dovadă precum că aș fi primit careva beneficii materiale, sau aș fi obținut careva sume de bani ca rezultat al activității mele în calitate de președinte al FDP, pentru că acestea nu există”.

Acesta a mai menționat că: „în cadrul Fundației nu exercit o funcție executivă. Cu alte cuvinte,

exercitarea atribuțiilor de executare, inclusiv semnarea tuturor documentelor și actelor financiare este realizată de către Directorul executiv al Fundației în persoana dlui [REDACTAT]. Mai mult ca atât, toți acești ani am exercitat această funcție în mod transparent, care alături de funcția de președinte de onoare a PDM, au fost declarate în modul prevăzut de legislație. În altă ordine de idei, subliniez că în perioada exercitării mandatului de deputat, nu am încheiat nici un contract individual de muncă cu Fundația pentru Democrație și Progres, iar funcția deținută nu era inclusă în statele de personal. Având în vedere și faptul că nu am încheiat un contract individual de muncă cu Fundația pentru Democrație și Progres, funcția de președinte nefiind inclusă în statele de personal, apare ca firească întrebarea: care este temeiul retribuirii funcției de Președinte în cadrul Fundației pentru Democrație și Progres în această perioadă? De aceea, pretinsa încălcare a regimului juridic al incompatibilităților reținută de inspectorul de integritate, are la bază o interpretare eronată și arbitrară a alin. (1) art. 70 al Constituției Republicii Moldova și lit. d) art. 3 al Legii despre statutul deputatului, nr. 39 din 07.04.1994”.

Aprecierea inspectorului de integritate

Analizând probele acumulate în cadrul controlului, punctul de vedere și prevederile legale ce guvernează speța, inspectorul de integritate constată încălcarea regimului juridic al incompatibilităților, ori din materialele disponibile la dosar s-a stabilit că dl Diacov Dumitru nu și-a soluționat starea de incompatibilitate în condițiile art. 5 alin. (1) din Legea nr. 39/1994, deoarece în perioada cât a exercitat mandatul de deputat în Parlamentul RM, acesta a exercitat simultan o funcție remunerată prin faptul îndeplinirii atribuțiilor funcției de Președinte al Fundației pentru Democrație și Progres, din considerente ce urmează.

Inspectorul de integritate observă că, reieși din răspunsul Fundației pentru Democrație și Progres, la prima vedere, într-adevăr pe perioada exercitării mandatului de deputat în Parlamentul RM, dl Diacov Dumitru nu a încasat venituri sub formă de salariu pentru funcția de Președinte al Fundației pentru Democrație și Progres.

La fel, în punctul său de vedere subiectul justifică nesoluționarea incompatibilității prin faptul că situațiile sale nu cad sub incidența reglementărilor în acest sens, deoarece funcția exercitată în paralel nu ar fi fost retribuită.

Însă, inspectorul se află în imposibilitate de a reține cele invocate, ori elementul lipsei de remunerație sub formă de salariu nu este relevant speței, atât timp cât este cert faptul că funcția de natura sa poate fi retribuită, iar această funcție este alta decât activitatea didactică ori științifică.

Atunci când legea este neclară în litera ei, atunci și numai atunci trebuie raportat la spiritul care a născut legea, la sensul dorit de legiuitor. Căutarea spiritului legii este definită ca fiind căutarea sensului dorit de legiuitor, adică a afla ceea ce a vrut să reglementeze legiuitorul prin emiterea actului normativ în discuție (supus interpretării). În spiritul ei, legea este aceeași pentru toți, iar spiritul unei legi (adică ceea ce se vrea reglementat) este avut în vedere de legiuitor încă înainte de conceperea și emiterea actului normativ. În cazul în care unele prevederi nu sunt clare în litera legii, în cuvântul legii, și care fac ca legea să nu mai poată fi interpretată și aplicată, în toate cazurile, cu sensul dorit de legiuitor, numai atunci trebuie căutat spiritul acesteia, care trebuie înțeles ca esența acesteia, cu intenția avută de legiuitor în aplicarea sa. De aici izvorăște și raportul dintre litera și spiritul legii. Informează că, pentru ca legea să fie aplicată atât în litera, cât și în spiritul ei, aceasta trebuie formulată prin folosirea unor noțiuni, termeni și expresii al căror sens și conținut să fie clar și precis cunoscut de către cei care sunt obligați să o respecte.

Așadar, la stabilirea existenței sau lipsei stării de incompatibilitate, inspectorul urmează să identifice dacă subiectul controlului mai exercită o altă funcție care generează o situație de incompatibilitate funcției de deputat și dacă, această funcție este pasibilă de o remunerare conform legii, precum și dacă această funcție a fost/este exercitată efectiv de către subiectul controlului.

Conform *Hotărârii Curții Constituționale nr. 21 din 24.06.2015*, semnificația noțiunii de incompatibilitate consta în interdicția prevăzută de lege de a cumula două funcții, în vederea asigurării independenței de acțiune a persoanei ce ocupă o funcție publică a evitării concentrării de către una și aceeași persoană a unor prerogative excesive, precum și a ocrotirii integrității profesionale și morale

a acesteia. Simpla deținere simultană a mai multor funcții/mandate/calități este o condiție atât esențială, cât și suficientă, pentru constatarea existenței stării de incompatibilitate.

Scopul interzicerii incompatibilităților în cumularea anumitor funcții publice este creat de legiuitor pentru a evita unele abuzuri în exercitarea funcției sau a mandatului, evitarea utilizării statului pentru favorizarea unor entități unde persoana mai exercită o funcție. La fel, incompatibilitatea nu constituie doar o măsură de protecție a funcției și de asigurare a obiectivității în exercitarea acesteia, dar și de împiedicare de cumulare a unor funcții de demnitate cu alte activități sub orice formă.

Prin urmare, odată ce persoana supusă controlului s-a aflat în exercițiul unei funcții și ulterior a optat pentru o altă funcție asupra căruia se extinde regimul juridic al incompatibilităților, intervine situația de incompatibilitate, care apare din momentul intrării în exercițiul celeilalte funcții și care, urmează să înceteze până la expirarea termenului prevăzut de lege.

După cum s-a menționat anterior, conform *art. 70 din Constituția RM*, reține că: **„calitatea de deputat este incompatibilă cu exercitarea oricărei alte funcții retribuite, cu excepția activității didactice și științifice. Alte incompatibilități se stabilesc prin lege organică”**, iar *lit. d), art. 3 din Legea nr. 39/1994 despre statutul deputatului în Parlament*, prevede că: **mandatul deputatului este incompatibil cu exercitarea oricărei alte funcții remunerate, inclusiv a funcției acordate de un stat străin sau organizație internațională, cu excepția activității didactice și științifice desfășurate în afara programului stabilit de Regulamentul Parlamentului.**

Iar potrivit *Opinieii Comisiei juridice, numiri și imunități a Parlamentului RM nr. 96 din 17.03.2014*, „funcție retribuită” și „funcție remunerată”, sunt noțiuni care au același sens, având în vedere faptul că cuvintele retribuită sau remunerată sunt sinonime.

La fel, activitățile care pot fi desfășurate în Republica Moldova sânt unificate în *Clasificatorul Activităților din Economia Moldovei (CAEM Rev.2)*, iar orice funcție retribuită/remunerată se regăsește în *Clasificatorul ocupațiilor din Republica Moldova (CORM)*. Conform *pct. 2 al Ordinului Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei nr. 22 din 03.03.2014* prin care a fost aprobat (CORM) se menționează că, prezentul Clasificator se va aplica în toate domeniile de activitate economică și socială și este obligatoriu pentru toate autoritățile administrației publice centrale și locale, unități bugetare, întreprinderi, organizații și instituții, indiferent de tipul de proprietate și forma de organizare juridică, organizații patronale, sindicale, profesionale și politice, fundatii, asociații și alte persoane juridice și fizice care își desfășoară activitatea pe teritoriul Republicii Moldova, la completarea documentelor oficiale ori de câte ori se cere indicarea ocupației.

Respectiv, reieșind din materialul acumulat în cadrul controlului, s-a stabilit că Fundația pentru Democrație și Progres desfășoară genul de activitate înregistrat în *CAEM-REV 2* cu nr. 91.33 (*clasa 94.99 - alte activități asociative, neincluse în alte categorii*), iar funcția de Președinte al Fundației se atribuie la *grupa de bază 111401 din CORM „Conducător de asociații, uniuni, federații, filiale și organizații obștești”*, ceea ce presupune drept la o remunerare conform legii, ori *CORM* servește drept sursă pentru soluționarea problemelor ce țin de compararea repartizării ocupațiilor/funcțiilor în stat și a altor indicatori variabili (salariul, consumul, nivelul de cunoștințe etc.).

La fel, în scopul stabilirii dacă subiectul se află în starea de incompatibilitate prevăzută la *art. 3 lit. d) din Legea despre statutul deputatului în Parlament nr. 39 din 07 aprilie 1994*, inspectorul identifică dacă se confirmă exercitarea/desfășurarea acestei activități/funcții, mai exact dacă există fapta manifestată prin acțiune și anume, dacă subiectul a îndeplinit careva din competențele legale atribuite funcției incompatibile, ori potrivit *CORM*: **„Funcția – reprezintă activitatea desfășurată de o persoană într-o ierarhie funcțională de conducere sau execuție”**, iar noțiunea **”A EXERCITĂ”**, se definește prin: *exercit, vb. I. Tranz. 1. A practica, a îndeplini o profesie, o funcție etc. 2. A valorifica un drept, un privilegiu, o influență etc.*

De și, dl Diacov Dumitru a menționat în punctul său de vedere că: **„exercitarea atribuțiilor de executare, inclusiv semnarea tuturor documentelor și actelor financiare este realizată de către Directorul executiv al Fundației în persoana dlui [REDACTAT]”**, inspectorului a stabilit contrariu.

În cadrul controlului s-a constatat faptul că, dl Diacov Dumitru a emis *Ordinul nr. 1 din 20.03.2018* prin care a desemnat în calitate de Director executiv al Fundației pentru Democrație și

Progres pe dl [REDACTED], IDNP [REDACTED] și care, abia din 20.03.2018 a preluat următoarele atribuții:

-organizează și dirijează activitatea curentă a Fundației, a subdiviziunilor ei și sigură îndeplinirea deciziilor adoptate de către Consiliu;

- avizează și asigură operațiunile cu conturi curente și valutare în instituțiile bancare din țară și în străinătate;

-încheie din numele Fundației și semnează fără procură, atât din țară cât și de peste hotare, acorduri, contracte, și alte acte permise de legislația în vigoare;

-prezintă Consiliului dările de seamă și bilanțul anual al Fundației.

În acest sens, inspectorul a luat act de faptul că începând cu 20.03.2018, într-adevăr o parte din competențele Președintelui Fundației au fost delegate Directorului Executiv, însă celelalte atribuții au rămas în competența exclusivă a Președintelui precum:

-deschide și închide conturi curente și valutare în instituțiile bancare din țară și în străinătate;

-prezidează ședințele Consiliului;

-numește și eliberează din funcție personalul angajat, stabilește nivelul de remunerare a muncii în dependență de aportul individual și mijloacele financiare existente, rezolvă alte probleme cu cadrele, inclusiv deplasările lor în republică și străinătate;

-adoptă hotărâri privind premiarea angajaților, încasarea pagubelor, cauzate dintre ei și aplicarea sancțiunilor disciplinare;

-soluționează alte chestiuni curente.

Referitor la procura din 12 mai 2017, inspectorul reține că, dl [REDACTED] a fost limitat în împuterniciri în cadrul Fundației doar cu dreptul: „să reprezinte Fundația, conform hotărârii membrilor Consiliului Fundației de redenumire a acesteia în „Fundația pentru Democrație și Progres” și de schimbare a adresei juridice și reînregistrare la Ministerul Justiției, în raport cu MoldPresa și nemijlocit Monitorul Oficial al Republicii Moldova, să publice anunțuri în numele Fundației, să facă plăți și/sau oricare alte operațiuni care pot fi solicitate în acest sens”, motiv pentru care nu poate fi acceptată, ori acordarea unor împuterniciri prin procură, nu înlătura dreptul Președintelui de a-și desfășura activitatea în cadrul Fundației în continuare.

Luând în considerație toate cele indicate *supra*, inspectorul reține că, legea oferă dreptul la apărare în ordinea art. 33 din Legea nr. 132/2016 însă, subiectul controlului urmează să facă uz de acest drept în limitele bunei-credințe, ori pot fi apreciate sub toate aspectele din punctul de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității doar probele prezentate în cadrul controlului.

În concluzie, potrivit materialului probator acumulat în cadrul controlului s-a stabilit că, în perioada exercitării mandatului de deputat în Parlament, dl Dumitru Diacov și-a exercitat atribuțiile de Președinte al Fundația pentru Democrație și progres, prin semnarea actelor cu instituțiile bancare, a ordinilor, dărilor de seamă, participarea la ședințele Fundației, în conformitate cu împuternicirile conferite prin Statutul Fundației, după cum urmează:

- la data de 20.03.2018 prin semnarea Ordinului nr. 1 cu privire la numirea dlui [REDACTED], Director Executiv al Fundației.

- la 26.02.2019, la 05.03.2020 și la data de 20.03.2020, deținând calitatea de beneficiar efectiv al Fundației, prin deschiderea/închiderea conturilor curente în instituțiile bancare din țară, semnarea cererilor, chestionarelor și contractelor;

- în perioada 2017-2020, prin semnarea Declarațiilor cu privire la impozitul pe venit al Fundației pentru anul 2017-2020 în calitate de conducător;

- la data de 10.05.2020, prin prezidarea ședinței Consiliului Fundației.

Inspectorul de integritate menționează că, fiind deputat în Parlamentul RM, dl Dumitru Diacov avea la dispoziție 30 de zile calculate din 30.05.2017 - momentul alegerii în funcția de Președinte al Fundației (adică din 30.06.2017) pentru a demisiona din funcția incompatibilă cu mandatul de deputat, însă, contract art. 70 din Constituție, subiectul controlului nu a întreprins nimic în vederea încetării stării de incompatibilitate în care s-a aflat până la final de mandat.

La 20 martie 2019, procedând în aceeași manieră, ignorând aceleași norme de drept, în termen de 30 de zile de la validarea mandatului, dl Dumitru Diacov nu a întreprins nimic în vederea încetării stării de incompatibilitate în care s-a aflat, determinată de exercitarea concomitentă a funcției de

Președinte al Fundației, continuând a încălca ordinea constituțională și a compromite exercitarea normală a mandatelor încredințate de alegători.

În acest sens, ținând cont cele relatate supra, se constată încălcarea regimul juridic al incompatibilităților prin faptul că dl Diacov Dumitru în exercitarea mandatului de deputat în Parlamentul Republicii Moldova a exercitat simultan funcția de președinte în cadrul Fundației pentru Democrație și Progres.

Prin urmare, funcția de Președinte indiferent dacă a fost/este remunerat sau neremunerat, nu schimbă esența și scopul funcției și nici nu îngreădește sau limitează drepturile și obligațiile ce îi revin acestuia conform statutului.

Mai mult ca atât, faptul că subiectul nu a fost răsplătit pentru munca sa în cadrul Fundației nu îndepărtează caracterul incompatibil al funcției respective cu calitate de deputat. Or, în situația în care, s-ar accepta atare ipoteză și s-ar ajunge la aceea că, instituția incompatibilității nu ține de funcții de venituri, corespunzător, orice mijloace bănești suplimentare obținute în perioada exercitării mandatului de deputat ar genera raport de incompatibilitate a veniturilor. La caz, motivul neachitării acestor plăți depășește obiectul controlului, iar din perspectiva respectării regimului juridic al incompatibilității este suficient de a stabili că funcția exercitată concomitent nu face excepție de la regulile generale și speciale ce reglementează cazurile de incompatibilitate.

În jurisprudența sa, *Curtea de Apel în cauza dlui [REDACTAT] vs Comisia Națională de Integritate (actuala Autoritate Națională de Integritate), dosar nr. 3a-53/15 din 29.04.2015 rămas definitiv prin Încheierea CSJ, dosarul nr. 3ra-992/15 din 19.08.2015*, a constatat starea de incompatibilitate prin nerespectarea procedurii de demisionare în termen din funcția de Administrator al Societăților cu răspundere Limitată, fiind în același timp și demnitar, considerând faptul lipsei remunerației că nu este relevant, dar este relevant faptul că dl [REDACTAT] deținea mai multe funcții incompatibile cu mandatul de deputat.

La fel, faptul refuzului de la salariu, nu înlătură caracterul remunerat la funcției de Președinte, deoarece a fi o absurditate de a admite că scopul legiuitorului este de a limita dreptul unei persoane la un câștig garantat prin lege (remunerare/retribuire), iar titlul oneros al funcției derivă expres din prevederile legii, prin urmare funcția de președinte al fundației reprezintă o funcție remunerată pentru desfășurarea căreia, se cuvine o recompensă bănească în condițiile legii, însușirea căreia nu are relevanță.

De aici, în calitate de condiție *sine qua non* rezultă că, pentru a exista incompatibilitatea, este suficient ca persoana să fie implicată concomitent în cel puțin două activități diferite, la care se mai adaugă cerința că această cumulare să nu fie permisă de lege.

În general un deputat nu poate avea interese contrarii colectivității pe care o servește și, ca atare, nu ar putea desfășura activități lucrative în scop personal. Reglementarea incompatibilităților vizează protejarea valorilor sociale care privesc imparțialitatea în exercitarea funcțiilor publice, având în vedere că funcțiile exercitate în stare de incompatibilitate se influențează sau se pot influența reciproc, funcția publică nemaiputând fi exercitată în condiții de obiectivitate și imparțialitate, fiind, astfel, vătămat principiul supremației interesului public.

Pentru toate aceste motive, este neîntemeiat argumentul precum că „*sensul autentic al funcției retribuite/ remunerate la care s-a referit legiuitorul în alin.(1) art. 70 al Constituției Republicii Moldova și lit. d) art. 3 al Legii despre statutul deputatului, nr. 39 din 07.04.1994 este acela al încasării efective a unei anumite remunerații pentru funcția/activitatea exercitată*”, poartă un caracter nefondat, iar în cadrul controlului s-a constatat cu certitudine că subiectul, elementar, nu a declarat nici o activitate extraparlamentară Biroului permanent al Parlamentului, în condițiile art. 6 alin. (1) din *Legea despre statutul deputatului în Parlament nr. 39 din 07 aprilie 1994*.

De asemenea, nu poate fi reținut poziția subiectului controlului precum că: „*funcția de președinte nefiind inclusă în statele de personal, apare ca firească întrebarea: care este temeiul retribuirii funcției de Președinte în cadrul Fundației pentru Democrație și Progres în această perioadă*”, ori inspectorul a stabilit că, potrivit pct. 5-10 al Statutului Fundației, prerogativa de stabilire a nivelului de remunerare a muncii în cadrul Fundației aparține în exclusivitate Președintelui Fundației, adică – dlui Dumitru Diacov.

Necunoașterea și neaplicarea conformă a legii, nu reprezintă o scuză plauzibilă întru justificarea exonerării de răspundere generată de situația de incompatibilitate abordată în prezenta speță (*nemo legem ignorare censetur*), în contextul în care, în virtutea exercitării funcției, dânsul a avut obligația cunoașterii actelor normative aplicabile statutului funcției/mandatului deținut. Informația fiind accesibilă urmare publicării acestora în corespundere cu *art. 56 alin. (4) din Legea cu privire la actele normative (anterior Legea cu privire la actele legislative)*, în Registrul de stat al actelor juridice, precum și în Monitorul Oficial al RM.

Astfel, nimeni nu poate fi considerat că nu cunoaște legea, *adagiu latin* ce exprimă principiul potrivit căruia se prezumă că toată lumea cunoaște legea și nimeni nu poate fi apărat de răspundere invocând necunoașterea prevederilor ei; eroarea de drept nu exonerează de răspundere. Legile și celelalte acte normative sunt aduse la cunoștința cetățenilor prin publicarea lor în „Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

În corespundere cu prevederile *art. 38 alin. (1), lit. b) din Legea 132/2016*, în urma controlului privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului s-a aflat ori se află în stare de incompatibilitate.

Potrivit *art. 23 alin. (3) al Legii nr. 133/2016*, fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat starea de incompatibilitate nesoluționată constituie temei pentru încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale acestuia. La fel, *alin. (6) al aceluiași articol* prevede că, subiectul declarării eliberat sau destituit din funcție potrivit prevederilor alin (3)-(5) este decăzut din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor electorale, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcția publică ori de demnitate publică respectivă sau din data încetării de drept a mandatului său. Dacă persoana a ocupat o funcție eligibilă, ea nu mai poate ocupa aceeași funcție pe o perioadă de 3 ani de la încetarea mandatului. Conform *alin. (7) al aceluiași articol*, în cazul în care persoana nu mai ocupă o funcție publică sau de demnitate publică la data constatării stării de incompatibilitate, interdicția de 3 ani se aplică potrivit legii, de la data la care a rămas definitiv actul de constatare sau, respectiv, a rămas definitivă și irevocabilă hotărârea judecătorească prin care se confirmă existența averii nejustificate, a stării de incompatibilitate ori a conflictului de interese, iar *alin. (8) al aceluiași articol*, menționează că Autoritatea Națională de Integritate ține Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

Potrivit *art. 40, alin. (1) din Legea 132/2016*, din momentul în care actul de constatare a încălcării regimului juridic al incompatibilităților rămâne definitiv, Autoritatea sesizează, în termen de 15 zile, conducerea organizației publice sau a autorității responsabile de numirea în funcție a subiectului declarării în vederea încetării mandatului acestuia, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale acestuia, iar conform *art. 5 alin. (2), al Legii nr. 39/1994*, dacă deputatul care se află în unul dintre cazurile de incompatibilitate nu a respectat condițiile menționate la alin.(1), mandatul lui încetează de drept la expirarea termenului prevăzut la alin. (1).

Având în vedere cele constatate, în temeiul *art. 19, art. 35-28, și art. 40 din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, art. 16, art. 23 din Legea 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, art. 70 din Constituția RM și art. 3 lit. d) din Legea nr. 39/1994 despre statutul deputatului în Parlament*, inspectorul de integritate, -

DECIDE:

1. Se constată că dl Diacov Dumitru, a încălcat regimul juridic al incompatibilităților, manifestat prin nesoluționarea în termen legal a situației de incompatibilitate generată de exercitarea simultană a mandatului de ex-deputat în cadrul Parlamentului Republicii Moldova validat la 09 decembrie 2014 și a funcției de Președinte în cadrul Fundației pentru Democrație și Progres.

2. Se constată că dl Diacov Dumitru, a încălcat regimul juridic al incompatibilităților, manifestat prin nesoluționarea în termen legal a situației de incompatibilitate generată de exercitarea

simultană a mandatului de ex-deputat în cadrul Parlamentului Republicii Moldova validat la 20 martie 2019 și a funcției de Președinte în cadrul Fundației pentru Democrație și Progres.

3. Se decede dl Diacov Dumitru din dreptul de a mai exercita o funcție publică și de demnitate publică și a mandatului de deputat, cu excepția altor funcțiilor electorale, pe o perioadă de 3 ani, de la data la care a rămas definitiv actul de constatare sau, respectiv, a rămas definitivă și irevocabilă hotărîrea judecătorească, în condițiile *alin. (6)-(8) art. 23 al Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale*, cu înscrierea acestuia în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

4. Se aduce la cunoștința dlui Diacov Dumitru actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta, în termen de 15 zile de la primirea acestuia, în instanța de contencios administrativ (Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (MD-2068, mun. Chișinău, str. Kiev 3).

**Inspector de integritate
al Inspectoratului de Integritate**

Olga VIZITIU